

สารเคมีควบคุมศัตรูพืช

จัดทำโดย สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

การนำเข้าสารเคมีควบคุมศัตรูพืช
มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
เกษตรกรในภาคเหนือป่วยจาก
การรับสารพิษมากที่สุด

“

เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น ประเทศไทยได้นำเข้าสารเคมีควบคุมศัตรูพืชในปริมาณมากขึ้น ซึ่งจากการต้องการเพิ่มมูลค่าการส่งออกเราได้เพิ่มอันตรายของสารพิษที่ทวีความรุนแรงขึ้นด้วยเช่นกัน

”

นโยบายพัฒนาประเทศที่เน้นสร้างรายได้โดยการส่งออกหรือคาดหวังให้ไทยก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งครัวของโลก ส่งผลต่อการขยายพื้นที่เกษตรกรรมอย่างรวดเร็ว เกือบทั้งหมดเป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่หวังผลทางการค้าและเกษตรกรจำนวนไม่น้อยก็พึ่งพาสารเคมีในการปกป้องผลผลิตจากศัตรูพืช

แต่การใช้โดยปราศจากความรู้ความเข้าใจ เช่น ผสมสารเคมีหลายยี่ห้อเข้าด้วยกันเป็น “สูตรค็อกเทล” ก่อนฉีดพ่น หรือใช้สารกำจัดวัชพืชที่มีชื่อทางการค้าแตกต่างกัน ทั้งๆ ที่มันเป็นสารเคมีชนิดเดียวกันย่อมทำให้เกิดการใช้สารเคมีมากเกินไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้คนทุกระดับและขยายวงไปถึงสิ่งแวดล้อม

ปี 2547 ประเทศไทยนำเข้าสารเคมีควบคุมศัตรูพืชมากถึง 86,905 ตัน มูลค่า 11,135 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.6 ต่อปี และผู้ที่ได้รับพิษจากสารเคมีมากที่สุดก็คือ เกษตรกรนั่นเอง โดยภาคเหนือครองแชมป์ติดต่อกันหลายปีด้วยตัวเลขผู้ป่วยที่สูงที่สุด ส่วนหนึ่งน่าจะจากพื้นที่เกษตรกรรมทางภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นสวนส้ม ซึ่งขึ้นชื่อว่าเป็นพืชที่มีการใช้สารเคมีมากเป็นอันดับต้นๆ

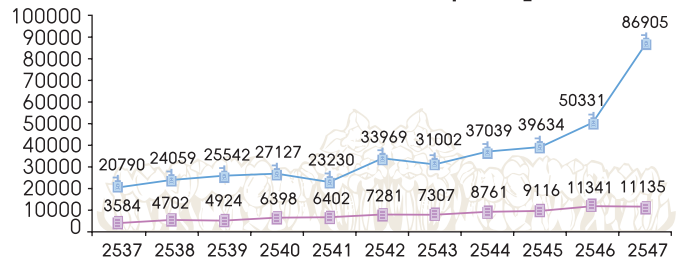
สถิติการป่วยและตายจากสารเคมีที่ปรากฏเป็นตัวเลขต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากผู้ป่วยนิยมรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยตนเองและไม่มาพบแพทย์ อีกทั้งการได้รับสารเคมีในระยะยาวก็เป็นการตายผ่อนส่งซึ่งมักไม่มีความชัดเจนพอที่จะสรุปว่าเป็นผลของสารเคมี ในแง่ของสิ่งแวดล้อมพบว่า สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในดินมากที่สุด รองลงมาเป็นน้ำ ผลไม้ ผัก และไม้ผล

จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสารเคมีควบคุมศัตรูพืชในแต่ละกลุ่ม

การนำเข้าสารเคมีควบคุมศัตรูพืช

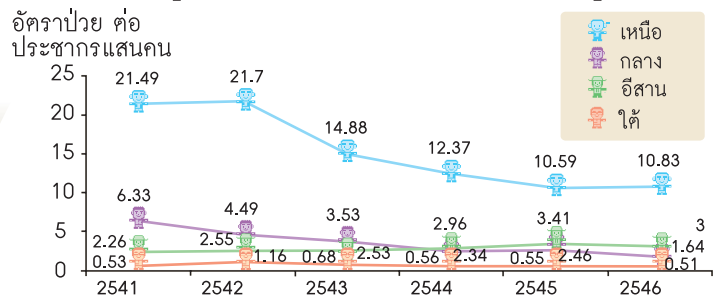

ที่มา: ฝ่ายวัตถุมีพิษ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
หมายเหตุ: ปี 2546 ยังไม่รวมสารเคมีควบคุมศัตรูพืชจำพวกจุลินทรีย์ ซึ่งปริมาณ 127 ตัน มูลค่า 39 ล้านบาท

มูลค่า (ล้านบาท)

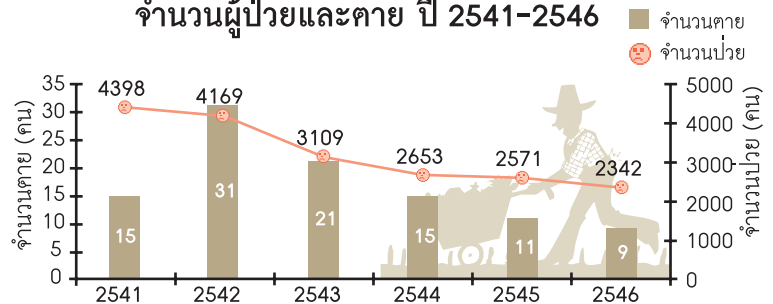
ปริมาณ (ตัน)

ผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช

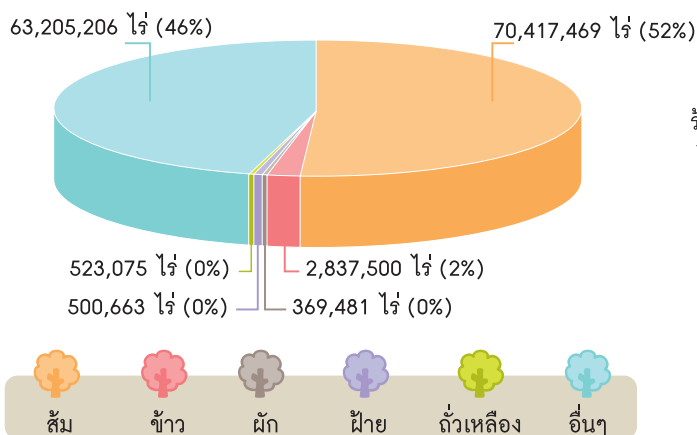
ที่มา: รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค, 2546

จำนวนผู้ป่วยและตาย ปี 2541-2546

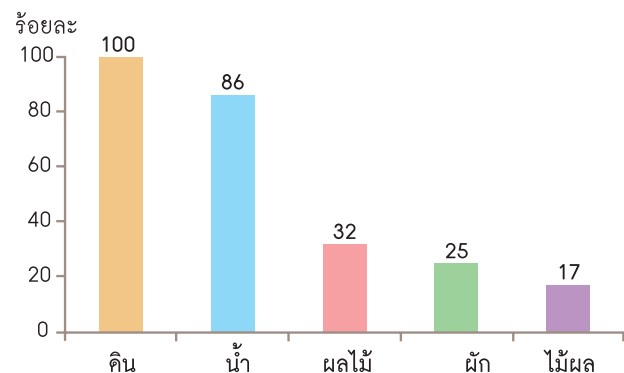
ที่มา: รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค 2546

ปริมาณพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช (ไร่)

ที่มา: กองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการ, 2537

การตกค้างของสารเคมีควบคุมศัตรูพืชในจำนวนตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์

ที่มา: National Environment Board Cited in Thai-German Plant Protection Programme, 1993